

A budapesti szállodások, vendéglősök és kereszmárosok ipartársulata

ÉRTESITŐJE.

EGYEDÜLI HIVATALOS SZAKKÖZLÖNY. — KIADJA AZ IPARTÁRSULAT.

Az „Értesítőt“ a társulat tagjai díjmentesen kapják.

MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Szerkeszti: Poppel Miklós ipartársulati titkár.

Kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Budapest, IX. ker., Lónyai-utca 22. szám

— TELEPHON SZ. 123—46. —

Hirdetéseket csak ajánlhatónak ismert cégektől fogadunk el.

H I R D E T É S E K

a társulatnál: IX. ker., Lónyai-utca 22. szám alatt véletnek fel.

EGYSZERI HIRDETÉS ÁRA:

Egész oldal	40 korona
Fél oldal	20 „
Negyed oldal	12 „
Nyolcad oldal	7 „

MEGHIVÓ

A „BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS
KÖRCSMÁROSOK IPARTÁRSULATA“

által 1912. évi március hó 7-én, csütörtökön, a „Fővárosi
Vigadó“ összes termeiben rendezendő

Jótekonycélú Bálra

Védnök:

özü. csantavéri Törley Józsefné urnő

Díszelnökök:

Dr. Bárczy István
polgármester

Glück Frigyes
ipart. elnök

Gundel János
ipart. tiszteletb. elnök

Tiszteletbeli elnökök:

Burger Károly, François Lajos, Glück E. János, Kommer Ferenc,
Malosik Antal, Müller Antal, Palkovics Ede, Pelzmann F.,
Pfinder Emil, Sente Imre

Rendező-bizottsági elnök:

Petanovits József

Aelnökök:

Baar József

Jajczay János

Pénztárnok:

Cigánybíró:

Wilburger Károly

Bokros Károly

A tiszta jövedelem 10⁰/₀-a a szállodások, vendéglősök, pincérek stb. orsz.
nyugdíjintézete javára, 10⁰/₀-a a vendéglősök és pincérek menedékház-alapja
javára, 10⁰/₀-a a vendéglősipari munkanélküliek segélyalapjára, a többi a
budapesti vendéglős-szakiskola és ingyenes munkaközvetítő fentartására
fordítatik.

Jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók az ipartársulati irodában
(IX., Lónyai-utca 22. sz.) Wilburger Károly pénztárnok úrnál (VII., Óvoda-
utca 51. sz.), továbbá minden szállodában, vendéglőben, valamint este a
pénztárnál. Pénzküldemények Petanovits József úr címére intézettek (METRO-
POLE-szálloda. Felülfizetéseket a jótekonycélra köszönettel fogadunk és
hírlapilag nyagtázunk.

Kezdeté este 9 órakor.

Honvéd-zenekar.

Személy-jegy 6 kor. Család-jegy (1 úr és 3 hölgy) 10 kor.

RENDEZŐ-BIZOTTSÁG:

Aczél Miksa	Holzer Ede	Páris Vilmos
Adler Ernő	Homor Gyula	Petanovits József ifj.
Albisy László	Horváth Dániel	Petrákovits József
Appl János	Horváth István	Podoletz Ferenc
Baldauf Mátyás	Horváth János	Poppel Miklós
Bartusek Ernő	Horváth Nándor	Potzmann Mátyás
Bauer Ferenc	Hruska János	Putnoki István
Bauer János	Huber Antal	Rajágh Lajos
Belatiny Arthur	Hubert J. E.	Rábel Ferenc ifj.
Dr. Benedek János	Ihász György	Rechtorsz Samu
Benedek Rafael	Illits Gyula	Rumpa Ferenc
Bernhardt Ferenc	Jajczay István	Ruzitska Ferenc
Blaschka István	Jajczay Mihály	Sabathiel Tivadar
Blaschka János	Jajczay Nándor	Sági József
Bock Ferenc	Jäger Ignác	Salacz Nándor
Dr. Bohus Pál	Kamarás Mihály	Schaffhauer Endre
Bokros Géza	Kapy Miklós	Schárhán Ferenc
Bokros László	Keleti Henrik	Schenk János
Borhegyi Ferenc ifj.	Kepes József	Schermann Sándor
Brauch Károly ifj.	Kerekes Pál	Schmidt Konrad
Braun Samu	Kerécz Ferenc	Schneider Ferenc
Brückner József	Keszey Vince	Schnell József
Brückner Lőrinc	F. Kiss Lajos	Schuller Ferenc ifj.
Brückner Nándor	Kittner Mihály	Schumitzki Vencel
Buzik András	Kleckner Alajos	Schuszter Ernő ifj.
Csuti Gyula	Klivényi Ferenc	Seich Károly
Czettel Gyula	Korl István	Simon Pál
Deli Sámson	Kovács E. M.	Sipos Ferenc
Demeter K. Sándor	Kovács István	Skoupil József
Deutsch Jenő Béla	Kramer Miksa	Dr. Solti Ödön
Deutsch Mór	Krausz Gottlieb	Somogyi Dezső
Deutsch Pál	Kreisz István	Spalt Ferenc
Doktor László	Krist Ferenc	Spalt Mátyás
Dökker Ferenc	Krist Károly Ferenc	Spiegel Ignác
Drechsler Béla	Kuncz Ferenc	Sprung János
Dvorzsák János	Kuncz Károly	Steger Károly
Ebenhő Károly	Kutassy Vince	Stöckl Tamás
Eberhardt Antal ifj.	Lábes Henrik	Stölzl Nándor
Eberhardt Gábor	Leheti István	Szabó Imre
Ebner Ferenc	Leheti József	Szántó Imre
Egerváry Géza	Leimetter János	Szivós Zsigmond
Ehm János	Leyrer Károly	Dr. Szuly Aladár
Élő József	Lerner Mihály	Takács Ödön
Fejér Gyula	Littke Ernő	Trenk Emil
Fiedler Gusztáv	Malosik Ferenc	Ungár Samu
Fischer Emil	Malosik A. Nándor	Urs Simon
Fischer Miksa	Malosik Nándor	Várad József
Fliegenschnee Mihály	Malosik Róbert	Wagner Vilmos
Fludorovits István	Marchal József	Waldmann Imre
Francois Cezár	Marchardt András	Wallenstein Adolf
Frenreisz Antal	Mayer Ferenc	Walter Károly
Frenreisz István	Mehring Rezső	Walz György
Fürst Tivadar	Mirth András	Wampetits Ferenc
Gregorits Ferenc	Mohos Ferenc	Wampetits Károly
Gundel Károly	Molnár Sándor	Waschata Győző
Gürsch Ferenc	Mosch Béla	Wehrmann Béla
Hack István	Muschnyák Károly	Weissenstein Mór
Hámor József	Müller J. Károly	Werner János
Harsányi Adolf	Dr. Nagy Sándor	Wertheimer Lajos
Hauser Károly	Neisiedler Géza	Wilburger Antal
Herz Rezső	Neiger Jakab	Wurglits Vilmos
Hettinger János	Nosek Ignác	Zeidl Vencel
Holstein Zsigmond	Oláh Gyárfás Mihály	Zimmer Ferenc
	Palády László	

Ipartársulati ügyek.

Egészségügyi előadások. Ipartársulatunk a vendég-lősiipari munkások részére egészségügyi előadásokat rendez, s e tárgyban következő meghívót bocsátotta ki.

Meghívó! Az ipartársulat elhatározta, hogy a vendég-lősiipari munkások hivatásával járó betegségekről orvosi előadásokat rendez. Ezen előadások célja: megismertetni a munkással az őt fenyegető betegségeket, a betegségek keletkezésének okait és felvilágosítani őt, hogy miként óvja egészségét, milyen eljárással védekezzen a őt fenyegető betegségek ellen. Mindnyájunknak legdrágább kincse az egészség, azt ápolni és óvni minden embernek természetes kötelessége. A munkaadónak csak úgy érdekében lévő, hogy a munkás az egészségét megőrizze, mint magának a munkásnak; és mert ez a kérdés közös érdekünk és boldogulásunk alapját képezi, felkérjük úgy a t. kartársakat, mint munkásainkat, hogy az ipartársulat által rendezett egészségügyi előadásokat kivétel nélkül látogassák s különösen a munkásokat az előadások látogatására figyelmeztessék.

Az első előadás folyó évi február hó 23-án pénteken délután 1/25 órakor lesz a szakiskolában: VII. ker., Nyár-utca 9. szám alatt.

Az előadást dr. Szőke Bertalan a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár rendelő szakorvosa fogja tartani.

Az ipartársulat hasznos és emberséges céljának támogatását kérjük.

Budapest, 1912. február 17-én.

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata.

Kommer Ferencz
alelnök.

Glück Frigyes
elnök.

Jegyzőkönyv, felvétel a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ által 1912. évi február hó 1-én, csütörtökön délután fél 5 órakor, saját helyiségében: IX. ker. Lónyai-utca 22. sz. a., Kommer Ferenc ipartársulati alelnök vezetésével tartott választmányi ülésről.

I. Elnök megnyitja az ülést s a jegyzőkönyv hitelesítésére Malosik Ferenc és Putnoki István urat kéri fel.

II. Az 1912. évi január 11-iki ülés jegyzőkönyve felolvasás után *hitelesítettik.*

III. A jegyzőkönyv harmadik pontjában foglalt határozat tárgyában, — mely az ipartársulat és a munkaadók egymáshoz való viszonyának tisztázására vonatkozik, dr. Nagy Sándor ügyész bejelenti, hogy a munkaadók egyesülete Frenreisz István előadása alapján tárgyalta ezt a kérdést és arra a választ a munkaadók egyesületének működésében véli megadhatónak, melynek egyik sarkalatos tétele, hogy közérdekű ügyekben mint kezdeményező lép fel, de minden akciójához az ipartársulat hozzájárulását és jóváhagyását veszi igénybe; miként ez az ingyenes munkaközvetítő intézet újjászervezésénél és más közérdekű mozgalmaknál történt.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

IV. A jegyzőkönyv IX-ik pontjában foglalt s az egészségügyi előadások rendezésére vonatkozó határozat tárgyában a Budapesti kerületi munkásbiztosító pénztártól érkezett újabb értesítést, mely szerint az ipartársulat által kívánt egészségügyi előadást dr. Szőke Bertalan pénztári rendelő szakorvos fogja tartani,

a választmány köszönettel veszi tudomásul és megkeresést intéz a szakiskola igazgatójához aziránt, hogy az egészségügyi előadások megtartására alkalmas helyiséget szemeljen ki a szakiskolában, s az előadások részletkérdéseire nézve legyen szives dr. Szőke Bertalan urral, a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár rendelő szakorvosával érintkezésbe lépni.

V. A jegyzőkönyv X-ik pontjában foglalt határozat tárgyában Jajczay János választmányi tag bejelenti, hogy a választmánytól nyert megbízás folytán volt a segélyt kérő özv. Menczer Zsigmondné lakásában s ott oly megdöbbentő sze-

génységet látott, hogy a kapott felhatalmazás alapján 20 korona segélyt adott a folyamodónak.

A választmány Jajczay ur eljárását helyesli és jóváhagyja s neki, az általa előlegzett 20 koronát a rendelkezési alapból megtéríti.

VI. Az ipartársulati ingyenes munkaközvetítő intézőbizottságának megalakulásáról szóló jelentést, mely szerint elnök Jajczay János, alelnök Élő József, ellenőr Hajduska József és Waltz György, gazda pedig Kelló Vilmos lett,

a választmány örömmel veszi tudomásul; az új intézőségnek köszönetet szavaz vállalkozásáért és azon óhajtását nyilvánítja, hogy az ipartársulat e fontos intézménye nagy lépésekkel haladjon a tökéletesedés felé. Az intéző bizottság azon kérése fölött, hogy minden tagja hivatalból felvétel az ipartársulat választmányába, nem határozhat, mert e kívánság teljesítése nemcsak a közgyűlés hatáskörébe tartozik, de alapszabálmódosítást is igényel. Azonban elhatározza, hogy az intéző bizottságot, a munkaközvetítő intézetre vonatkozó ügyek tárgyalása alkalmával a választmányi ülésekre meg fogja hívni.

Az intéző bizottság kérése folytán az ipartársulat pénztárából, a munkaközvetítő intézet költségeire 700 korona előleget engedélyez.

VII. Koday Károly baromfitenyésztésre irányuló írásbeli ajánlatára

a választmány kijelenti, hogy az ipartársulat üzleti spekulációkkal nem foglalkozik és hasonló értelemben határoz Geizer Gerő szabadalmazott ablaktisztító készülékére vonatkozó ajánlata tárgyában is.

VIII. A Bécsben, folyó évi március hó 16-án megnyíló „Nemzetközi jubileumi szakácsművészeti kiállítás“ tárgyában *a választmány elhatározza, hogy az ipartársulati „Értesítőben“ felkéri a vendéglősöket: tegyék lehetővé a szakácsoknak a kiállításban való részvételt.*

IX. Plank Antal pincér segély iránti kérvényét *a választmány nem veszi figyelembe, mert az utóbbi időben a pincérek az ipartársulatot valósággal elárasztják segély-kérvényeikkel, holott az ipartársulat a munkanélküliek segélyezéséről a segély alap létesítése által úgy is gondoskodott.*

X. Az elnökség javaslata folytán hirlapi közlésekre *a választmány 200 koronát engedélyez.*

XI. A „Magyar vendéglősök országos szövetsége“ hazafias felhívása folytán

a választmány Petőfi Sándor szüleinek sírjára helyező érckoszorúra a gyűjtést elhatározza és 10 gyűjtő ívet azonnal kibocsát s a gyűjtéssel megbizva az ipartársulat kerületi bizalmi férfiai

Több tárgy nem lévén napirenden, az ülés befejezést nyer.

Kmft.

Hatósági rendeletek.

Szabályzat a közfogyasztásra szánt szódavíz gyártásáról, elárúsításáról és felügyeletéről. 147000/911. belügym. sz.

I. FEJEZET.

A gyártásnál követendő egészségügyi és biztonsági rendszabályok.

1. §. A szódavízgyár működését csak akkor kezdheti meg, ha a hatóság a telepet és berendezését szakértő közeg közbenjöttével megvizsgálván, azt az alábbi következő szakaszokban foglalt rendelkezésekkel megegyezőnek találta s üzembe vételére az engedélyt megadta.

Ha a szódavízgyár üzemét megszakította s az legalább három hónapon át szünetelt, működését csak újabb hatósági vizsgálat alapján kiadott engedéllyel kezdheti meg.

2. §. A szódavíz gyártásához csak tiszta jó ivóvíz használható.

A gyáros köteles az elsőfokú egészségügyi hatóságnak bejelenteni és pontosan megjelölni, honnan és mily módon fogja beszerezni a vizet, amelyet a készítéshez használni szándékozik.

A hatóság megvizsgálja a vizet, s annak a szódaviz készítéséhez való felhasználását a vizsgálat eredményéhez képest megengedi vagy megtiltja.

Oly községben, ahol a lakosság közönséges ivóvízül nem használ jobb vizet annál, mint amelyet a gyáros szódavizzé felhasználni kíván és annál jobb viz nem is szereztető be, a gyáros által használni szándékolt viz feldolgozására az engedély megadható, köteles azonban a gyáros a víz javítását célzó hatósági intézkedéseket teljesíteni.

E szakasz rendelkezéseit kell alkalmazni a már engedélyezett gyáraknál is abban az esetben, ha a gyáros a felhasznált víz beszerzésének forrását vagy módját megváltoztatja.

3. §. A szódaviz gyártásához használt gépek és készülékek azon részeinek, amelyekkel a víz, illetőleg a szódaviz érintkezik, olyan tiszta ónból kell készítenie lenniök, amely legfeljebb 1% ólmot, illetőleg 1% idegen fémeket tartalmaz; ha pedig e részek nem ónból készültek, azoknak az előbb megjelölt finomságu, legalább 4 mm. vastagságú ónréteggel kell teljesen (folytonosságihány nélkül) bevontaknak lenniök.

A készülékektől elágazó és a szódavizzel érintkező csöveknek szintén a fentebb megjelölt finomságú ónból kell állaniök; ha pedig más fémből készültek, azoknak legalább 4 mm. vastagságú tiszta óncsővel kell bélelve lenniök.

A szódavizgyáros kötelessége gondoskodni arról, hogy az ónréteg mindig jókarban legyen.

A szódaviz gyártásához vulkanizált kaucsukból előállított tárgyakat (edényeket, csöveket, csapokat), úgyszintén a szódavizes palackok szelepének tömítéséhez kaucsukot, csak az esetben szabad használni, ha a kaucsuk, amelyből a tárgyak készültek, megfelel a 35,556/1905. B. M. számú rendelet¹⁾ 2. §-ában és 7. §. második bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.

4. §. A szódavizet szifonos palackokba tölteni és ilyenekben árusítani csak az esetben szabad, ha a szifon-kupak üvegből, porcellánból, tiszta (legfeljebb 1% idegen fémeket tartalmazó) ónból, alumíniumból, nikkelből, vagy a megelőző szakaszban jelzett minőségű kaucsukból van készítenie.

Bármily más anyagból, illetőleg más fémkeverékből készült szifon-kupakot csakis külön belügyminiszteri engedéllyel szabad használni.

5. §. A szódaviz gyártásához szükséges szénsav előállítására magnésit, dolomit, vagy márvány, másrészt technikai értelemben tiszta kénsav használandó, amely arzént, kénsavat, salétromsavat csak nyomokban tartalmaz. Ami az arzént illeti, ennek mennyiségére nézve a 35,556/1905. B. M. számú rendelet 2. §-ának a) pontja irányadó.

6. §. Különös gondot kell fordítani a fejlesztett szénsav tökéletes megmosására. E célra három darab 30—35 centiméter magas, 1% szénsavas nátriumot (szódát tartalmazó vízzel megtöltött mosóüveg szolgál.

Ha a szénsavnak kellemetlen szaga van, azt friss faszéndarabkákkal megtöltött hengeren, vagy felmangánsavas káliumot tartalmazó vizen kell keresztülvezetni.

7. §. Ha a szódavizgyártáshoz folyékony szénsavat használnak, a berendezés egyszerűbb s az eljárás általában tisztább, sőt ebben az esetben a szénsav és szódaviz kisebb felületekkel s rövidebb ideig érintkezvén, csekélyebb a valószínűség, hogy a szénsav és szódaviz mérgező anyagokat vesz magába. Mindazáltal köteles a szódavizgyáros esetleg a szénsav megmosása által gondoskodni arról, hogy a felhasznált folyékony szénsav teljesen tiszta legyen és így a fentemlitett anyagok benne kimutathatók ne legyenek.

8. §. A szódaviz gyártására szolgáló helyiséget, nemkülönben a gépeket, készülékeket, vezetékeket stb. állandóan tisztán és jókarban kell tartani.

A legnagyobb gondot arra kell fordítani, hogy a feldolgozandó víz mindennemű fertőzéstől, beszennyeződéstől megóvassék.

A helyiség szellős, világos és tágas, padlója cementtel, aszfalttal vagy téglával burkolt legyen.

A tisztaság követelményei a mellékhelyiségekre és az udvarra is kiterjednek.

A gyárhelyiségből, úgyszintén a kúttól mindaz, ami fertőzést idézhetne elő (árnyékszek, istálló, pócegdör stb.) a fertőzést kizáró módon és lehetőleg távol, de legalább 10 méter távolságban legyen elhelyezve.

9. §. A munkások védelmére a szükséges óvintézkedéseket meg kell tenni, különösen a nagynyomású gépek s egyéb készülékek pontos kezelésére az illető személyzetet ki kell tanítani, a szódaviz töltésénél a palackokra drótkosarakat, a munkások szeméire drótból készült szemvédőket, folyékony szénsav alkalmazása esetén pedig a vaspalack és a keverő edény közé expansió-edényt kell alkalmazni.

10. §. Az 1913. évi január hó 1-től kezdve félliteresnél nagyobb szódavizes palackba szódavizet tölteni s azt forgalomba hozni tilos.

II. FEJEZET.

A szódaviz elárúsításánál követendő reudszabályok.

11. §. A szódavizzel töltött palackok, szifonok, valamint a szállító kocsik tisztaságára kiváló gondot kell fordítani.

Tisztátlan szódavizet, vagy szódavizet olyan palackban, amelynek alján vagy falán lerakódások vannak, forgalomba bocsátani tilos.

12. §. A szódavizet csak oly palackban szabad forgalomba hozni, amelynek kupakján úgy a kupakot készítő gyáros, mint a szódavizgyáros neve és telephelye, üvegjén pedig a szódavizgyáros neve és telephelye fel van tüntetve.

13. §. Szódavizet idegen cég nevével (védjeggyel) jelzett palackokba tölteni s ilyenekben árusítani tilos.

E tilalom alól kivételnek van helye, ha üzletáruházás vagy eladás esetén a jogelőd készletéhez tartozó palackok használatára az elsőfokú egészségügyi hatóság, a tényállás megállapítása után, engedélyt ad. Az engedély megadása esetén ezekről a palackokról mindaddig számszerű nyilvántartást kell vezetni, amíg azok forgalomban maradnak.

Szabálytalanság megállapítása esetén az engedély bármikor visszavonható.

14. §. A szódavizes üvegekre, valamint az azok kupakjaira nyomott vagy bevéselt nevet (védjegyet) addig, amíg az illető szódavizgyáros cég fennáll, leesztergályozni, lereszelni vagy bármi más módon eltávolítani tilos.

15. §. A hatóság által elkobzott szódavizes palackok ép állapotban nem bocsáthatók áruba és gondoskodnia kell a hatóságnak, hogy azok szódaviz tartására használhatatlanokká tétessenek. (Rüsz. 51. §.)

III. FEJEZET.

A közegészségügyi és rendőri felügyelet, valamint a felügyeletet gyakorló hatóság.

16. §. A szódavizgyárosok és elárúsítók a közigazgatási hatóságok rendőri és egészségügyi felügyelete s ellenőrzése alatt állanak és az illető vállalatok és üzletek kötelesek megengedni, hogy a hatósági közegek ezen szabályzat rendelkezéseinek pontos megtartása felől maguknak bármikor meggyőződést szerezhessenek.

17. §. A közvetlen felügyeletet és ellenőrzést gyakorolni hivatvák: kis- és nagyközségekben az előljáróság, városokban a rendőrkapitány, Budapesten pedig az illető kerületi előljáróság.

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség köteles a kerületi előljáróságokat működésükben támogatni s minden tudomására jutott és intézkedést igénylő ügyről az illetékes kerületi előljáróságot haladéktalanul értesíteni.

A szükséges szakértői szemlék megtartására a községi vagy körorvos, valamint a rendezett tanácsú város orvosa, mint a község szakértő közege, továbbá törvényhatósági városokban a városi, illetőleg kerületi orvos, Budapesten a kerületi tisztviselő orvos van hivatva.

Köteles ennél fogva az illető orvos a községében, körében, városában vagy kerületében lévő összes közforgalomra szánt szódavizet készítő gyárakat a felmerült szükséghez képest, mindenesetre azonban évenként legalább négyszer, az elsőfokú egészségügyi hatóság, illetőleg a községi előljáróság kiküldötteinek kíséretében, minden irányban megvizsgálni s szigorúan ellenőrizni, hogy a jelen rendeletben szabályozott egészség-

¹⁾ B. K. 1905. évf. 210. lapon.

ügyi, tisztasági és egyéb biztonsági követelmények állandóan teljesítettnek-e.

Vizsgálataiknak eredményét a nevezett orvosok egészségügyi jelentéseikben név és szám szerint kötelesek feltüntetni.

Ezen közegek eljárását kötelesek az elsőfokú egészségügyi hatóságok vezetői, továbbá a törvényhatóságok első tisztviselői szigorúan ellenőrizni, a vizsgálatok teljesítésére hivatott közegeket a kellő utasítással ellátni és a felügyeletnek esetleg személyes gyakorlása által az ellenőrzést hatályosabbá tenni.

Kis- és nagyközségekben köteles a járási orvos ellenőrző szemléi alkalmával a szódaviz-gyárakat is az említett irányban évenként legalább kétszer a főszolgabírói hivatal kiküldöttének közbenjöttével megvizsgálni és az egészségügyi jelentésében úgy a községi (kör-) orvos, mint saját vizsgálatának eredményét név és szám szerint feltüntetni.

Városokban, ahol több tiszti orvos van és az évnegyedéni vizsgálatot a kerületi orvosok végzik, valamint Budapesten, ahol ezen vizsgálat a kerületi tiszti orvosok feladata, a tiszti főorvos köteles a szódaviz-gyárakat évenként legalább egyszer megvizsgálni.

18. §. A 17. §. első bekezdésében felsorolt hatóságok, illetőleg közegek a szódaviz készítésének és elárúsításának felügyeleténél követendő eljárásukban a következőket kötelesek szem előtt tartani.

Ha az illető közegek a szódavizgyárakban, vagy a szódavizszállító kocsikon, vagy az elárúsítóknál az előirt szabályoktól való eltérést tapasztalnak, különösen pedig gyanusnak látszó szódavizet, edényt vagy készüléket találnak, erről — a szakértői szemle megtartása végett — a megfelelő szakértő-közegget értesítik.

A szakértő közegek a vett értesítés után a gyanus tárgyakat azonnal szemle, illetőleg vizsgálat alá veszik s ennek eredményét a további eljárás foganatosítása végett az illetékes hatóságnak bejelentik, ezek azután az egészségre ártalmas, illetőleg az előirt szabályoktól eltérőknek talált tárgyakat lefoglalják, illetőleg azok használatát betiltják.

Kivételesen, különösen ha a szakértők előzetes értesítésével és véleményük meghallgatásával járó késedelemből veszély származnék, vagy ha a késedelem a hatóság további sikeres eljárását megghiúsítaná, a hatósági közegek a gyanus tárgyakat a szakértő közeg előzetes meghallgatása nélkül is lefoglalhatják, illetőleg használatukat betilthatják. A lefoglalásról vagy betiltásról azonban a szakértő közeg azonnal értesíteni kötelesek, aki a lefoglalt vagy betiltott tárgyak megvizsgálására haladéktalanul megjeleuni köteles.

19. §. A szakértő véleménye szerint kifogás alá nem esett szódavizet, üvegeket, edényeket, készülékeket a tulajdonosoknak vissza kell adni.

Ha azonban a szakértő közeg a kérdéses tárgyakat az egészségre ártalmasnak, illetőleg az előirt szabályoktól eltérőknek találta, a szódavizet, az üvegeket és edényeket le kell foglalni, a kifogásolt gépek és készülékek használatát pedig — szükség esetén birtokon kívül való jogorvoslat kimondása mellett — be kell tiltani.

Nagyobb mennyiségű lefoglalt szódavizből, ha az elsőfokú hatóság székhelye más községben van, csak mintát kell a kellő óvintézkedések megtartásával beküldeni, a többit pedig megfelelő őrizet alá kell helyezni.

Szódaviz készítésére és tartására használt olyan készülékeket és edényeket, amelyek az egészségre veszélyes anyagból készültek (3. és 4. §§.), szintén le kell foglalni, esetleg az elsőfokú egészségügyi hatósághoz be kell küldeni.

Egyebekben az egészségre ártalmas tápszerek és italok, valamint az egészségre veszélyes tárgyak lefoglalásáról, elkobzásáról és megsemmisítéséről kiadott 31.026/1876. B. M. számú szabályzat¹⁾ rendelkezéseit kell alkalmazni.

20. §. Az elsőfokú egészségügyi hatóság a lefoglalt tárgyakat és a beküldött mintákat (19. §.) kémiai és bakteriológiai vizsgálat végett szakértőnek adja ki.

21. §. Az eljárás, valamint a kémiai és bakteriológiai vizsgálat költségeit, beleértve a rendőri büntető eljárás

költségeit is, ha a lefoglalt tárgyak ezen szabályok határozmányainak meg nem felelnek, a hibás fél viseli; ha azonban azok a vizsgálat eredménye szerint nem esnek kifogás alá, a költségek — amennyiben a Rbsz. 215. §-ában foglalt esetről nincs szó — az államkincstár terhére esnek.

Ezen költségek megtérítése végett (Rüsz. 81. §.) az összes tárgyalási iratok felterjesztésével esetenként kell a belügyministerhez jelentést tenni.

Ha ugyanabból a szódavizgyárból való vizsgálati tárgyak közül csak egyesek nem felelnek is meg e szabályzat rendelkezéseinek, az összes vizsgálati költségek megtérítésére az illető felet kell kötelezni.

22. §. Az elkobzott tárgyak eladásából befolyt vételárat az 1901:XX. t.-c. 23. §-ában megjelölt célokra kell fordítani.

23. §. Az 1893:XXVIII. t.-t. 14—17. §-aiban az iparfelügyelőkre bizott vizsgálati jog, különösen, amennyiben az az ezen szabályzat 9. §-ában említett óvintézkedésekre vonatkozik, továbbá a most említett törvénycikk III. fejezetében foglalt intézkedések a szabályzat által nem érintetnek.

24. §. Amennyiben kihágás tényálladéka látszik fenforogni, kötelesek a hatóságok és hatósági közegek a tényállást a Rbsz. 49. §-a értelmében az eljárásra illetékes rendőri büntető bíróságnak haladéktalanul tudomására hozni.

IV. FEJEZET.

A kihágások büntetése s az eljáró hatóságok.

25. §. Azok, akik az ezen szabályrendeletben foglalt rendelkezéseket vagy tilalmakat megszegik, amennyiben cselekményük súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követnek el, és a 3., 4., 5., 6., 7. és 9. §-ok megszegésének esetében 10 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, az 1., 2., 8., 10., 11., 12., 13., 14. és 16. §-ok megszegésének esetében pedig 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

26. §. Az ezen szabályzatba ütköző kihágások miatt az eljárás a rendőri büntető bíróságként eljáró közigazgatási hatóságnak, Budapest székesfőváros területén elsőfokon a kerületi előjáróságnak hatáskörébe tartozik.

Harmadfokban a belügyminister bíraskodik.

V. FEJEZET.

Életbeléptető és átmeneti rendelkezések.

27. §. Ez a szabályzat 1912. évi február hó 1. napján lép életbe és ezzel egyidejűleg a 110.461/1894. ¹⁾ és a 96.867/1900. ²⁾ szám alatt kiadott belügyministeri rendeletek hatályukat veszítik.

Budapesten, 1912. évi január hó 8. napján.

A minister helyett: *Jakabffy* s. k., államtitkár.

A belügyministernek a kereskedelemügyi ministerrel egyetértőleg kiadott 19.100/1912. B. M. számú rendelete, a közfogyasztásra szánt szódaviz gyártásáról, elárúsításáról és felügyeletéről szóló 147.000/1911. B. M. számú rendelet egy-némely rendelkezése tárgyában.

Ualammenyi törvényhatóságnak és a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányának.

(Ez a rendelet Fiuméra is kiterjed.)

A közfogyasztásra szánt szódaviz gyártásáról, elárúsításáról és felügyeletéről szóló 143.000/1911. B. M. számú rendelettel kiadott szabályzat 3. §-ának három első bekezdésére és 4. §-ának első bekezdésére vonatkozólag ezen szabályzat 27. §-ában meghatározott életbeléptetési határidőt 1912. évi augusztus hó 1-ső napjáig felfüggesztem és ezen szabályzat 3. §-a három első bekezdésének és a 4. §-a első bekezdésének, valamint ezen most idézett szakaszoknak a szabályzat 25. §-ában történt idézésére vonatkozó rendelkezései helyett — a 96.867/1900. B. M. számú rendelettel módosított 110.461/1894. B. M. számú rendelet 2. és 3. §-ainak tartalmát és ezen

¹⁾ R. T. 1895. évf. 4. lapon.

²⁾ B. K. 1900. évf. 467. lapon.

¹⁾ R. T. 1876. évf. 350. lapon.

szakaszokra való vonatkozásban ezen legutóbb idézett rendelet 25. §-ának rendelkezéseit a fentebb jelzett határidőig az alábbi módosítással hatályban fenntartván — a következőket rendelem:

A szódavizgyártáshoz használt gépek, készülékek azon részeit, melyekkel a víz, illetőleg a szódavíz érintkezésbe jut, hacsak e részek nincsenek egészen olyan tiszta ónból készítve, mely legalább 1% ólmot, illetőleg 1% idegen fémeket tartalmaz, ugyanilyen minőségű erős és folytonos ónréteggel kell bevonni.

A készülékektől elágazó és szódavizzel érintkező csövek szintén a fentebbi minőségű tiszta ónból készítenők. Más fémcsövek használata csak úgy engedhető meg, ha azok belső része legalább 4 mm. vastagságú óncsővel van kibélelve.

A gyáros kötelessége gondoskodni arról, hogy az ónréteg mindig jókarban legyen.

A szódaviz gyártásához vulkanizált kaucsukból előállított tárgyakat (edényeket, csöveket, csapokat) úgyszintén szódavizes palackok szelepének tömítéséhez kaucsukot csak az esetben szabad használni, ha a kaucsuk, melyből a tárgyak készültek, megfelel a 35.556. ex. 1905. B. M. számú rendelet 2. §-ában és a 7. §. második bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.

A szódavizet szifonos palackokba tölteni és ilyenekben árusítani csak az esetben szabad, ha a szifonkupak üvegből, porcellánból, tiszta (legfeljebb 1% idegen fémeket tartalmazó) ónból, alumíniumból, nikkelből, vagy a megelőző pontban jelzett minőségű kaucsukból van készítve.

Ezen rendelkezések és tilalmak megszegése kihágást képez és amennyiben a cselekmény nem az 1878. évi V. t.-c. szerint minősítendő, vagy nem a 35.556/905. B. M. számú rendelet alapján büntetendő, 200 koronáig terjedhető pénz-büntetéssel, visszaesés esetében 8 napig terjedhető elzárással büntetendő az 1912. évi január hó 8. napján 147.000/1911. B. M. szám alatt kiadott szabályzat 26. §-ában megjelölt rendőri büntető bíróságok által.

Budapest, 1912. évi február hó 1-én.

A minister helyett: *Jakabffy* s. k., államtitkár.

Szövetségi ügyek.

A „Magyar vendéglősök országos szövetsége“ mult év közgyűlésében, a tanoncügyi szakosztály jelentésével kapcsolatban, Palkovics Ede a következő indítványt tette:

„Arra való tekintettel, hogy a vendéglősi ipar az idegenforgalom emelésének leghathatósabb tényezője, nemzetgazdasági szempontból pedig rendkívül nagy horderejű és nagy fontosságú szerepe van, kívánatos volna, ha kartársaink már a pályára lépő ifjuság megválasztásában nagyobb körültekintést tanusítanának és csak azokat vennék fel, akik arra úgy testi, mint szellemi fejlettségükönél fogva valóban rátermettek.

Azért indítványozom: mondja ki a közgyűlés, hogy vendéglőstanoncoknak csak oly ifju felvételét tartja kívánatosnak, aki a középiskola negyedik osztályát elvégezte és életének tizennegyedik évét betöltötte.“

A közgyűlés az indítványt azzal a határozattal adta ki a szövetség tanoncügyi szakosztályának, hogy ez ügyben lépjen érintkezésbe a vidéki ipartársulatokkal és tanonciskolákkal, s a jövő évi közgyűlésnek ez alapon tegyen jelentést.

A tanoncügyi szakosztály ezen ügyben folyó évi január hó 29-én ülést tartott, melynek lefolyásáról alábbiakban számolunk be:

Jegyzőkönyv. Felvétel a „Magyar vendéglősök országos szövetsége tanoncügyi szakosztályának“ 1912. évi január hó 29-én tartott üléséről.

Jelen voltak: Palkovics Ede elnöke alatt Firtás Nándor (Szeged), Kiss Károly és Mojzer Ferenc (Győr), Polster Adolf (Debrecen), Radócsay Imre (Pécs), Ehm János, Kommer Ferenc, dr. Nagy Sándor, ip. társ. ügyész és Walter Károly igazgató (Budapest). Elmaradásukat kimentették Christély Árpád (Szombathely) és Szücs Izsó (Nagyvárad.)

Palkovics Ede elnök szíve, lelke melegével üdvözlö a megjelenteket, bár nem hallgathatja el a feletti sajnálkozását, hogy akkor, mikor ily nagy fontosságú és iparunk társadalmi tekintélyének és erkölcsi értékének emelését célzó indítvány beható megbeszélésére 24 vidéki és 12 fővárosi tagtársat hívott meg ajánlott levélben, a vidékről 5-en, a fővárosból csak 2-en jelentek meg.

Ezen csekély érdeklődés dacára kéri a megjelenteket, szíveskedjenek nézeteiket akár az indítvány mellett, akár az indítvány ellen kifejtetni, hogy így leszűrődhessen és kialakulhasson a tiszta vélemény és eleget tehesünk a nagy gyűlés által reánk ruházott megbízatásnak. Az értekezletet megnyitja, a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Ehm János és Kommer Ferenc urakat, a jegyzőkönyv vezetésére Walter Károly urat kéri fel. Egyben felkéri Walter Károlyt, mint a szakosztály titkárát az indítvány előadására.

2. Walter Károly igazgató, előadó a következőkben ismerteti az indítványt, melyet Palkovics Ede ur terjesztett a mult évi szeptemberi nagygyűlés elé:

Tisztelt Uraim!

Az államfentartó két legfőbb tényező: az ipar és kereskedelem.

Az a nemzet boldog, melynek ipara fejlett és kereskedelme virágzó.

Azt azonban csak úgy és csak akkor érhetjük el, ha jövő iparosaink nemcsak gyakorlati jártassággal, hanem ennek megfelelő elméleti képzettséggel is fognak birni.

Korunk ekövetelményét ismerte fel Palkovics Ede t. tagtársunk, midőn az önök előtt ismeretes javaslatát mult évi nagygyűlésünkön beterjesztette.

Az indítvány célja a vendéglős ipar munkásainak értelmiségét emelni, erkölcsi nézeteit nemesíteni, szakismereteit fokozni: tényezővé válik a vendéglősi ipar társadalmi tekintélyének emeléséhez egyrészt, másrészt a legbiztosabb ut rég óhajtott célunk, iparunknak képesítéshez való kötésének eléréséhez.

Első pillanatra talán kivihetetlennek látszik az indítvány, azonban mélyebben vizsgálva a kérdést, mindannyian megnyugodhatunk annak megvalósítása lehetőségében, rendeltetése magasztosságában és jövő hatásának messze kiható nagy hordozóerejében. Mert t. Uraim, a vendéglős ma már nem az a csapláros, kinek összes tudománya a füstös, szurtos helyiségébe tévedt, fáradt utas immel-ámmal való kielégítése.

A mai vendéglős nemzetgazdasági tényező, akinek műveltsége, szakismerete fokmérője Hazánk idegenforgalmának.

Az első ember, akivel az idegen érintkezik, a vendéglős. Minél képzetebb, műveltebb az a vendéglős, annál kellemesebb benyomást gyakorol az idegenre. Már pedig az első benyomás alkotta ítélet hatása alatt áll az ember.

Lehet, hogy az indítvány megvalósítása kezdetben sok nehézségbe fog ütközni, ez azonban csak átmeneti és könnyen leküzdhető lesz, mert, amint átmegy köztudatba a vendéglősök határozata, mint villámcsapás fog lehámlani iparunk testéről a nagyközönség sanda tekintete, egy cseppet sem felemelő vélekedése. Óriási lépésekkel fog emelkedni iparunk erkölcsi értéke, társadalmi tekintélye, amely maga után vonja, hogy az előkelőbb szülők sem fognak irtózni a gondolattól, hogy gyermekeiket a vendéglős pályára adják.

Egyenlő rangúvá lesz iparunk más iparral, sőt tekintve előkelő foglalkozásunkat, magas értelmiségünket, nemesebb erkölcsünket, még föléje is helyeznek.

Meg kell értetni a nagyközönséggel, de magával a vendéglőssel is, hogy iparunk előkelő foglalkozás s nem kis értelmiséget, ismeretet követel s így annak, aki e pályára lép, előkelő, képzett ifjunak kell lenni. Ezt azonban t. Uraim csak egy esetben érjük el, ha a hozandó határozatot kötelezőnek fogja magára nézve tartani minden magyar vendéglős. Ha az együttérzés és együttműködés érzete hatja át valamennyi kartársunkat, akkor az indítvány által célzott eredmény nem fog elmaradni.

Mert nem elég ezért itt Budapesten megvalósítani, más, vidéki város pedig elárasztja majd képzetlen, műveletlen pincérral az országot. Ez esetben természetes az indítvány

marad jámbor óhajtnak, egy, soha el nem érhető kívánságnak.

Azért voltunk bátor a t. Urakat a mai értekezletre összehívni, hogy jól megfontolva és megbeszélve az előttünk fekvő indítványt, iparunk erkölcsi értékének és társadalmi tekintélyének emelését célzó konkrét javaslattal járulhassunk a nagygyűlés elé.

Elsőnek *Firbás* Nándor (Szeged) szólott a tárgyhöz?

Melegen üdvözi a nagyfontosságú indítványt, melynek életbeléptetése feltétlenül üdvös hatása lesz a vendéglősökre és a vendéglősipar erkölcsi értékének és társadalmi tekintélyének emelésére egyedüli módnak ismeri el.

Kívánja még kibővíteni, hogy a nagygyűlés a maga erkölcsi súlyával hasson oda, hogy a vendéglősipar képesítéshez és az ipari pályára lépés előképzettséghez köttessék.

Radócsay Imre (Pécs) aggályát fejezi ki afelett, hogy az indítvány, ha határozattá emelkedik is, keresztülvihető lesz-e a vidéken. Azért egyelőre oda kívánja azt módosítani, hogy a tervezett előképzettség a főváros és a vidék nagyobb városaira mondassék ki kötelezőleg, a kisebb városi vendéglősöknek ellenben engedjék meg továbbra is kisebb előképzettségű ifjút is felvenni. Ajánlja, keresse meg a szövetség elnöksége az összes törvényhozást aziránt, hogy oly ifjúnak, aki vendéglős szakiskolát nem végzett pincér munkakönyvet ne adjon.

Mojzer Ferenc (Győr) melegen pártolja az indítványt. Annak változatlan elfogadását ajánlja. Helyesnek tartja a kivétel szempontjából, hogy írjon át a szövetség az összes polgári és községi iskolák igazgatóságaihoz azzal a kérelemmel, hogy a negyedik osztályt végzett és tanulmányaikat tovább folytatni nem akaró ifjakat buzdítsák a vendéglői pályára; a jelentkezőket hozzák a szövetség tudomására; a szövetség pedig gondoskodik a jelentkező ifjak elhelyezéséről.

Polster Adolf (Debrecen) statisztikai adatokkal igazolja, hogy amióta Debrecenben a vendéglős szakiskola meg van, azóta a vendéglős pályára jelentkező ifjak előképzettsége javul ugyan, de még mindig nem abban a mértékben, mint amelyben az kívánatos volna s főleg nem abban a mértékben, amint azt az indítvány kívánja. Ezért, bár ugy a debreceni ipartársulat, amelyet képviselni szerencséje van, valamint a maga nevében is a legmelegebben üdvözi az indítványt, ez idő szerint nincsenek abban a helyzetben, hogy azt változatlanul elfogadhatnák. Elvben elfogadják, de kéri kimondatni, hogy átmenetileg jogában van a vendéglősnek alacsonyabb képzettségű ifjút is felvenni.

Kommer Ferenc (Budapest) azt hiszi, hogy a felszólaló két t. tagtárs indítványának elfogadása, mely szerint alacsonyabb képzettségű ifjút is szabad felvenni, káros hatása lenne az előttünk fekvő dicséretes indítvány eredményére. Meglévő nagy dolgainkat, amelyeket most sietünk előnyeinkre fordítani és felhasználni nyilvánosságra hozataluk alkalmával bizonyos idegenkedésekkel fogadtuk és nem kis bizalmatlankodással alkalmazzuk, mert életrevalóságukban nem igen biztunk.

Minden ujtással így vagyunk. Addig, míg nem látjuk az ujtásnak gyakorlati értékét, bizalmatlanok vagyunk vele szemben, később azonban már egész természetesnek tartjuk.

Éppen azért, ha komolyan akarjuk ezt az ujtást iparunkban életbeléptetni, — már pedig akarjuk, — akkor csináljuk meg mindjárt kezdetben tökéletesen. Ajánlja az eredeti indítvány egyhangú elfogadását.

Walter Károly előadó reflektálva a felszólalásokra és a felhozott módosításokra, kimutatja, hogy azok — *Mojzer* t. tagtárs által javasolt módosítás kivételével — mind több ízben megkísértettek, de mindannyiszor eredmény nélkül. Maga is az egész munka hiva. Ő sem ajánlja, hogy fél reformot léptessünk életbe. Lesznek ugyan kezdetben nehézségek, de ezek, ha átmegy a köztudatba, hogy vendéglős csak az lehet, aki a polgári- vagy középiskola 4. osztályát elvégezte, hiszi, hogy minden nehézséget sikerül legyűrünk és sikerül művelt, tanult és képzett vendéglősöket képeznünk és reményli, hogy a képesítéshez kötés, a vendéglősök oly rég óhajtott kívánsága sem marad el, mert nem maradhat el. Ajánlja az eredeti indítvány elfogadását.

Miután szólásra senki sem jelentkezett, elnök felteszi a kérdést szavazásra.

A jelen voltak egyhangulag elfogadták az eredeti indítványt és annak megszerkesztésével és az őszi nagygyűlésen való beterjesztésével *Walter* Károly titkárt bízták meg s felkérték, hogy e jegyzőkönyvet a vidéki ipartársulatoknak küldje meg.

Elnök újból hálásan köszöni a megjelenteknek meleg érdeklődését iparunk érdekében hozott anyagi és erkölcsi áldozatát s midőn arra kéri az urakat, hogy az egyhangulag elfogadott indítványnak szíveskedjék minél több hivatást szerezni, az értekezletet bezárja.

Kmf.

A „Magyar vendéglősök országos szövetsége“ XI. éve. Évi jelentés az 1911. évi szeptember hó 13-án tartott rendes közgyűléshez.

(Folytatás.)

VI. Közérdekű ügyek és kezdeményezések.

E címen következő évi jelentéseinkben ismertetni fogjuk mindazon átiratokat, melyeket a szövetséggel kapcsolatban álló rokonipartársulatok intéznek hozzánk, valamint azon kezdeményezéseket is, amelyek iparunk érdekében magából a szövetségből iudulnak ki. Mint ilyenről ez alkalommal csak egy-két oly ügyről kívánunk — a sok közül — röviden megemlékezni, mely vezetőségünket az elmúlt évben foglalkoztatta.

Tanonchiány a vendéglősiparban.

A „Magyar szállodás és vendéglősmunkaadók egyesülete“ egyik végrehajtó bizottsági ülésén *Palkovics* Ede elnök, a szakácsügyeknek hazánkban egyik legnagyobb ismerője, komoly intelmek kíséretében emlékezett meg a vendéglősiparban évek óta tapasztalható tanonc- és szakácstanonc hiányról, iparunk egy oly fenyegető baját ismertette meg, mely eddig sem társulatainkban, sem hivatalos köreinkben nem volt komoly diszkusszió tárgya. A képzett ipari munkások hiánya, mely — mint tudjuk, — más iparágakban is állandó panaszokra szolgáltat okot, ily módon a vendéglősipar napi kérdéseit is egy nagyfontosságú, sürgős megoldásra szoruló problémával szaporodotta, szövetségünkre pedig azt a rendkívül komoly feladatot hártja, hogy karöltve a munkaadók egyesületével és a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulatával“, ezen a vendéglősipar érdekeinek szempontjából rendkívül fontos kérdés intenzív rendezését minél előbb vegye a kezébe és gondoskodik arról, hogy iparunk — a kellő munkaerő hiányában — a közel jövőben ne legyen kénytelen kellemetlenségekkel, esetleg nagyobb zavarokkal küzdeni. A mai rendkívül súlyos helyzetnek bátran mélyére tekinteni és e helyzet indító okait keresve a céltudatos és eredményes orvoslásról már jóleleve gondoskodni, annyival is inkább ajánlatos lesz, mert alig vált e kérdés aktuálissá, a nyomban megindult eszmecsere kapcsán már is oly súlyos, egyeseket talán kellemetlenül érintő kijelentések hangzottak el, melyek a felvetett kérdést már az első pillanatban bonyodalmak felé sodorták. Szóvá tették ugyanis, hogy — éppen a nagy munkáshiány folytán — egyes vendéglősök a mások által kellő szakértelemmel és kétségkívül nagy fáradságok árán felnevelt tanoncokat és szakácsfiukat — tehát tulajdonképpen még nem is egészen kész, mindenesetre még hosszabb gyakorlati kiképzésre is szoruló ifjakat már jóval felszabadulásuk előtt — a kollegialitás flagrans megsértésével és hallatlanul magas fizetések beigérésével a szó legszorosabb értelmében elcsalják, és így oly egészségtelen versenyt teremtenek, mely a vendéglősiparra még a munkáshiánynál is súlyosabb teherként nehezedik. Talán nem lesz felesleges, ha ily viszonyok közt érdekelték emlékezetébe idézzük *Glück* Frigyesnek ama, már két év előtt elhangzott indítványát, hogy a tanonc- és szakácstanonckérdést a budapesti vendéglősök szakirányú tanonciskolájával kapcsolatban egy tanoncotthon és szakácstanonc-tanfolyamok létesítésével kell megoldani, hogy így a vendéglősipar önönmagának

nevelhessen új munkaerőket. Most, hogy a tanoncügyi szakosztály élén olyan vendéglős áll, aki a szakácstanoncok nevelésében is elsőrangú szakember a vendéglősipari tanoncoktatás és munkásképzés e sürgető kiegészítéséhez is talán sokkal közelebb állunk, mind eddig.

Az „Ujpesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ kérelme,

Az „Ujpesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ f. évi február hó első felében terjedelmes, részletes megokolással kísért átiratot intézett szövetségünkhöz azon kéréssel, hogy a szövetség az ország összes rokonipartársulatainak bevonásával indítson mozgalmat a szerb határnak élő állatok behozatala céljából megnyitása, a bor transportköltségeinek, helyesebben a vasuti szállítási díjaknak olcsóbbá tétele és a borszállítmányoknak gondosabb kezelése érdekében. A szövetség vezetősége, bármennyire is egyetértett az ujpesti ipartársulat kívánalmával, illetve a szövetséghez intézett kérelem indokolásával, a három kérelem egyikét sem tehette magáévá. Így kellett a szövetségnek határoznia, mert amíg egyrészt a szerb határnak az élő állatok leendő behozatala céljából leendő megnyitásának útját állja azon körülmény, hogy a Magyarország-Ausztria és Szerbia között a huszbehozatal tárgyában kötött szerződés már be van cikkelyezve, azon most már változtatni nem lehet, ahogy mezőgazdasági és politikai okokból nem volt képes megvalósítani ezt a kívánságot sem a magyar, sem az ausztriai országgyűlés sem, addig más oldalról a vasuti szállítási díjaknak leszállítása oly mélyreható vasutpolitikai kérdéseket érint, hogy e tekintetben a vendéglősök kívánságának teljesítésére még csak gondolni sem lehet. Más megbírálás alá esik a borszállítmányok gondosabb kezelésére vonatkozó kívánság, csak hogy ez sem tartozik az ujpesti ipartársulat által megjelölt magasabb fórum, t. i. a kereskedelmi minisztérium hatáskörébe, hanem a vasuti adminisztráció körébe. Ezért, ha a borszállítmányoknál visszaélések (lopások, kártevéses stb.) fordulnak elő, minden károsult vendéglősnek módjában áll a törvényadta jogával élni és a vasutigazgatóság ellen kártérítési keresetet indítani.

A szövetség erkölcsi gyarapodása.

Örvendetes jelenség, és az országos szövetség szempontjából is figyelemreméltó tény, hogy a vidéki ipartársulatok szaporodása újabb időben folytonos és feltűnő emelkedést tüntet fel. Az ipartársulatok alakításának munkálatait rendszerint a városok, megyeszékhelyek egy-egy vezető embere veszi kezébe, akit szövetségünk lát el alapszabály-mintával stb. szükséges utasításokkal, segítségével és felvilágosításaival jelentékenyen elősegítve azok munkáját akik e közérdekű munkásságra vállalkoznak. Az elmúlt év folyamán így vettünk részt a félegyházi, nógrádvármegyei, a nezsideri és a rajkai járási, a tata-tóvárosi, a turóczy-, esztergom- és vasvármegyei ipartársulatok, ebben az évben pedig a „Gömörmegyei szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ az „Árvamegyei szállodások, vendéglősök, korcsmárosok és kávéosok ipartársulata“ stb. megalakításában.

Ezt a tényt is örömmel és megelégedéssel regisztráljuk, mert szintén amellet bizonyít, hogy a szövetségünk vezetőszerpét kartársaink az egész országban elismerik és minden közérdekű ügyben bizalommal fordulnak hozzánk és minden kezdeményezésünket szívesen fogadják, ezzel honorálva a szövetségnek minden akcióját, amelyben az ipartársulatok panaszainak vagy kívánságainak egységes fellépése által is megerősített tolmácsolást magunkra vállaltuk. Kiemeljük itt az italméresi ügyekben felmerült panaszok orvoslása, az ipartörvény módosítása, a szövetség reorganizációja ügyében tett lépéseink hatását, amely többek között akkor is impozánsan nyilvánult meg, mikor a képesítés ügyében beadott kérvényünket a múlt évben 28 ipartársulat szó nélkül magáévá tette.

A szövetség megerősödését azonban még közvetlenebbül bizonyítja azoknak az ipartársulatoknak a szövetséghez való csatlakozása, amelyek eddig a szövetségen kívül állottak. Ezidőszerint a következő ipartestületek csatlakoztak

hozzánk: Arad, Balassagyarmat, Brassó, Csepel, Debreczen, Eperjes, Esztergom, Erzsébetfalva, Győr, Kaposvár, Kassa, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Kolozsvár, Komárom, Léva, Miskolcz, Nezsider, Pápa, Pécs, Pozsony, Sárvár, Szabadka, Szathmár, Szeged, Szekszárd, Szombathely, Tata, Temesvár, Ujpest, Ujvidék, Veszprém, Zombor.

A szövetség vagyoni helyzete.

A szövetség vagyona ezidőszerint 5595 korona 42 fillér, tehát tekintettel arra, hogy ezen összegnek legnagyobb része onnan származik, hogy az összes fentartási költségeket az első három évben néhai Stadler Károly, szövetségünk nagynevű alapítója a sajátjából fedezte — még sok kívánni valót hagy hátra. Mindamellet a szövetség gazdasági állapota egészségesnek mondható, mert a bevételek teljesen fedezik a kiadásokat, tartozásunk pedig nincs. Vagyonunkis azonban jóval jelentékenyebb lehetne, ha a tagok egy jó része nem volna állandóan hátralékban tagsági díjaival. E hátralék végösszege oly jelentékeny, hogy a vezetőség már több ízben behatóan foglalkozott a hátralékos tagok törlésének vagy birói uton való behajtásának gondolatával, és hogy ezt az eszmét nem valósította meg, annak oka az, hogy ezt a kérdést is a szövetség esetleges reorganizációja keretében szándékozik véglegesen rendezni. A szövetség gazdasági helyzetével kapcsolatban kell megemlékeznünk pénztárosunknak, Wilburger Károlynak lelkes és ügybuzgó munkálkodásáról, aki nagyszámu teendőit évek óta páratlan ügybuzgósággal és odaadással látja el, amiért is neki szövetségünk nevében őszinte és hálás köszönetünket fejezzük ki.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Ezzel elérteztünk évi jelentésünk befejező részéhez és tisztelettel kérjük, jelentésünket tudomásul venni, és nekünk az elmúlt évre a felmentvényt megadni.

Budapest, 1911. augusztus havában.

Különfélék.

Szakácművészeti kiállítás. Az ausztriai szakácsok szövetsége tíz éves fennállásának ünneplése alkalmából folyó évi március hó 16-ától 26-áig tartó nemzetközi jubileumi szakácművészeti kiállítást rendez Bécsben.

A kiállítás rendezősége ipartársulatunknak is küldött körlevelet, minélfogva felkérjük t. kartársainkat, hogy szakácsaiknak nyujtsanak módot a kiállításban való részvételre.

A vendéglőiparba vágó új szabadalmak. (A „Szabadalmi Közlöny“ 1912. évi 1—2 számából:)

- 55065. Készülék csomagoknak átkötésére
- 55105. Porszívókészülék.
- 55109. Parkettakefélő és fényesítőgép.
- 55130. Eljárás légyfogósüvegek csomagolására és ehhez való boríték.
- 55134. Készülék vaj és efféle elhelyezésére és kiszolgálására.
- 55138. Ujítás hordók, tartányok és effélék folyadéktartalmának lebecsátására szolgáló csapokon.
- 55140. Záródugó palackok számára.
- 55210. Ércpénzcsomagoló.
- 55217. Eljárás a kőszénkátrány szénhidrogénjeinek vízben oldhatóvá tételére.
- 55226. Tartály poralaku vagy téstás anyagok befogadására.
- 55254. Tubus krémek és egyebek számára.

Vendéglősök pénteki összejövetelei:

- Március 8-án nem lesz összejövétel.
- Március 15-én Wzabetz Gusztáv vendéglőjében, VIII. Rákóczi-ut 72. sz.
- Március 22-én Oláh Gyárfás Mihály vendéglőjében, VII. ker. Erzsébetkörut 27. sz.

HIRDETÉSEKET

az ipartársulat címére:

(Budapest, IX., Lónyai-utca 22. sz.)

kell leadni.

Telefonszám 123—45.

Eladó, esetleg bérbeadandó
vendéglő:

Pestszentlőrinczen, Bercsényi-út 40. szám
alatt, új ház, melyben egy vendéglő, 6 szoba,
4 konyha, 3 kamra és két zárt veranda van,
szabad kézből, előnyös feltételek mellett eladó,
esetleg bérbeadó.

Bővebbet a »Selmeczi népbankban,
:—: Selmezbányán. :—:

WEISSENSTEIN MÓR

mészáros.

BUDAPEST LEGRÉGIBB CÉGE.

Alapítás éve: 1840.

Ajánlja az üzletében kapható csakis elsőrendű, hizottmarha- és borjúhusokat.

Különlegességek vendéglősök reggelijére és különös alkalmakra: hizott rostboeuf és borjúgerinc.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV.-TÁRS.

Ászok-, Márciusi | Kiviteli Márciusi

(világos és sötét)

(barna)

S E R.

Megrendeléseket

a főzde mindenkor pontosan és a legnagyobb figyelemmel — az összeg előleges beküldése vagy utánvétele mellett — teljesít.

Nagyobb mennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV.-TÁRS.

KORONA

(ála Pilseni)

Dupla Márciusi
és
Bakser.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE

BUDAPEST—KÖBÁNYÁN.

Fennáll 1854. év óta.

Az 1900. évi párisi világkiállításon collective a legnagyobb éremmel (Grand prix) kitüntetést nyert.

DISZOKMÁNY. 1885.

JURY-TAG 1896.

Városi iroda: VIII., ESZTERHAZY-UTCA 6. szám.

Ajánlja : ászok, király, márciusi világos, márciusi sötét, „bajor mód“, udvari „pilseni mód“, kétszeres márciusi világos és sötét, valamint bak-söreit, továbbá saját töltésű palacksöreit gőzpasteurizáló készülékkel s a legujabb technikai berendezésekkel felszerelt kőbányai palack-sör osztályából.

Ezen a legujabb technikai berendezésekkel fölszerelt serfőzödénknak évi gyártási képessége 400.000 hektoliter.

Az ország minden részében sörraktárosok által vagyunk képviselve; nagyobb raktáraink Aradon, Szegeden, Miskolcon, Kolozsváron, Nagyváradon, Nyiregyházán, Temesváron és Debrecenben vannak.

Hordósör-megrendelés: Budapestre, telefon-szám 52—59.

Hordósör-megrendelés: Vidékre, telefon-szám 52—60.

Palacksör-megrendelés: telefon-szám 56—58.

A városligeti artézi gyógyforrás vize 970 méternyi mélységből 73-tól 92°C hőfok mellett törvén elő, föltétlenül bakteriummentes, s általunk lehűtve természetes állapotban, valamint szénsavval telítve mint „ILONA” artézi savanyúviz lesz forgalomba hozva. Tiszta izes és szénsav-tartalmánál fogva kitünő üdítő ital borral vegyítve igen kellemes.

2 liter ára 16 fillér házhoz szállítva. Rendelési cím: „Artesia” részvény-társaság, Budapest, VII., Egressy-ut 20/c. Telefon 50 - 72

A székesfőváros városligeti Artézi-gyógyforrás bérlői.

MATTONI GYÓGY- ÉS VIZGYÓGY-INTÉZETE

GISSHÜBLER-PUCHSTEIN

Karlsbad mellett.

A MATTONI-féle giesshübler savanyúviz eredési helye.

Pneumatikus- és belélegző-kurák.

Mell- és idegbetegek, üdülők, rheumatikusok stb. számára.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

természetes
égyvényes
SAVANYÚVIZ.

TRANSYLVANIA SEC

LOUIS FRANÇOIS & CO.

császári és királyi udvari szállítók

Budafok. Fülöp Szász Coburg Góthai Herceg Ő Fensége szállítói. Budafok.

* 16 elsőrendű kitüntetés *

VÉDJEGY

* * Hors Concours * *

FŐRAKTÁR:

BORHEGYI FERENC

Telephon sz. 35-79.

Budapest, V., Gizella-tér 1.

VEZÉRKÉPVISELŐK:

RUDA és BLOCHMANN

Telephon sz. 36-66.

Budapest, V., Akadémia-utca 16.

Sürgöncim: FRANÇOIS BUDAFOK.

Telefon BUDAFOK 15. szám.